



Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

> Retouradres Postbus 501 2700 AM Zoetermeer

Stichting voor Interconfessioneel en Katholiek Onderwijs SD/VL
Postbus 198
3100 AD SCHIEDAM

INGEKOMEN: 0-11-2011			
NO: 11/3085			
GEZIEN	DIJ	ADM.	PERS
PARAAF			
TE BEHANDELEN DOOR:			
1. TR			
2.			
3.			
AFSCHRIJF NAAR:			
1. Vlinder + MR-1/2 x			
2.			
3.			
DOSSIER: Vlinder			

Datum 7 november 2011
Betreft Definitief rapport kwaliteitsonderzoek

Locatie Zoetermeer
Europaweg 2
Postbus 501
2700 AM Zoetermeer
www.onderwijsinspectie.nl

Contact
T (088) 669 64 82
F (088) 669 60 50
cecile.franken@owinsp.nl

Onze referentie
11.3178794.08UO-1,CF

Uw referentie

Bijlage(n)
- Definitief rapport van bevindingen

Geacht bestuur,

Hierbij ontvangt u het definitieve rapport met de bevindingen van het onderzoek naar mogelijke tekortkomingen op basisschool **De Vlinder** op 6 oktober 2011. De inspectie gaat ervan uit dat u de betreffende school en de medezeggenschapsraad direct na ontvangst op de hoogte stelt van dit rapport.

Op de inhoud van het conceptrapport is een reactie binnengekomen van. Het conceptrapport is naar aanleiding van deze reactie op onderdelen aangepast.

Vier werkweken na de vaststelling wordt het rapport van bevindingen openbaar gemaakt in de Toezichtkaart op de website van de inspectie, www.onderwijsinspectie.nl.

Mocht u het niet eens zijn met het definitieve rapport, dan kunt u binnen deze vier werkweken uw zienswijze schriftelijk aan de inspectie kenbaar maken. Uw zienswijze wordt dan als extra hoofdstuk aan het rapport toegevoegd.

Met vriendelijke groet,

R. Gebhardt
Inspecteur van het onderwijs



Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Kwaliteitsonderzoek bij

De Vlinder

Plaats : Schiedam
BRIN-nummer : 08UO
Onderzoeksnummer : 123477
Datum schoolbezoek : 6 oktober 2011
Rapport vastgesteld te Zoetermeer op 7 november 2011

Inhoud

- 1 Inleiding — 5
- 2 Bevindingen — 7
- 3 Toezichtarrangement — 13

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 6 oktober 2011 een onderzoek uitgevoerd op basisschool De Vlinder naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

De inspectie heeft voor De Vlinder een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten mogelijk onvoldoende zijn.

Op 20 september 2011 heeft de inspectie de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bevoegd gezag besproken. Naar aanleiding van dit gesprek is besloten een onderzoek uit te voeren om eventuele tekortkomingen vast te stellen.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

De inspectie heeft de school twee maal bezocht in de afgelopen drie jaar. In april 2008 voerde de inspectie een themaonderzoek uit naar de kwaliteit van het onderwijs in de Nederlandse taal. Vastgesteld werd onder andere dat de zorgstructuur en de kwaliteitszorg met betrekking tot het taalonderwijs goed verankerd waren in de school. Verbeterpunten werden gesignaleerd op het gebied van de doorgaande lijn in de woordenschatontwikkeling, de analyse van uitval en achterblijvende leerresultaten op taalgebied, de effectiviteit van doelgerichte instructies en de evaluatie van de handelingsplannen.

In maart 2011 is een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie in de kleutergroepen van de Vlinder en van de samenwerkende peuterspeelzaal 'De Vlindertjes'. De kwaliteit van de gehanteerde methodiek en het pedagogisch klimaat werden als voldoende tot goed beoordeeld evenals een groot aantal aspecten van het educatief handelen in de kleutergroepen. Tegelijkertijd werd geconstateerd dat er nog winst te boeken was in de afstemming van de leeractiviteiten op de niveauverschillen van de leerlingen, het stimuleren van de actieve betrokkenheid van de kleuters en de versterking van de doorgaande lijn van de peuterspeelzaal naar de kleutergroepen.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.

- Analyse van documenten die de inspectie tijdens het schoolbezoek ingezien heeft, te weten diverse trendanalyses van de leeropbrengsten en een aantal relevantie beleidsontwikkelingen gedurende de afgelopen drie jaar.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 1/2 blauw, 1/2 groen, 3A, 3/4, 4A, 5, 6B, 6C, 7A, en 8A.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleiders over de kwaliteit van het onderwijs.
- Een gesprek met leraren.
- Een eindgesprek met de directie, de intern begeleiders, de bouwcoördinatoren en een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: leeropbrengsten, leerstofaanbod, onderwijstijd, didactisch handelen, afstemming, zorg en begeleiding, kwaliteitszorg inclusief de voorwaarden.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2011 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 Bevindingen

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2011. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2011 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Kwaliteitsaspect 1 Opbrengsten

	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.		●			
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Kwaliteitsaspect 2 Leerstofaanbod

	1	2	3	4
2.1 * Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.2 * De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.4 * De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	

Kwaliteitsaspect 3 Tijd

	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	

Kwaliteitsaspect 5 Didactisch handelen

	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	

Kwaliteitsaspect 6 Afstemming

	1	2	3	4
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		●		
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Kwaliteitsaspect 7 Begeleiding

	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		●		

Kwaliteitsaspect 8 Zorg

	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			●	
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.		●		
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		●		

Kwaliteitsaspect 9 Kwaliteitszorg

	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			●	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			●	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				●
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	
10.1 De schoolleiding stuurt de schoolontwikkeling inclusief de kwaliteitszorg aan.			●	
10.2 De schoolontwikkeling is verbonden met de visie op onderwijs, zoals geformuleerd in het schoolplan.			●	
10.3 De schoolleiding zorgt voor een professionele schoolcultuur.			●	
10.4 Bij de zorg voor kwaliteit zijn bestuur, directie, team en andere belanghebbenden betrokken.			●	

Naleving wet- en regelgeving

	ja	nee
NT1a De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	●	
NT2a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO)	●	
NT3a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	●	
NT4a Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	●	
NT4b Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	●	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De inspectie stelt vast dat op De Vlinder te Schiedam tal van veelbelovende ontwikkelingen gaande zijn. Deze hebben echter tot op heden nog niet tot voldoende en stabiele eindresultaten geleid. Om die reden intensiveert de inspectie haar toezicht op de school.

De inspectie vermoedt dat een aantal factoren bijgedragen hebben aan de tegenvallende leerresultaten. Een nog te weinig opbrengstgerichte aanpak aan de hand van scherpe analyses van de leerresultaten en het ontbreken van concrete en ambitieuze streefdoelen ten aanzien van het beoogde rendement van het onderwijsleerproces vormen de belangrijkste verklaringen.

De school is in de loop der jaren fors gegroeid en het team is dan ook regelmatig uitgebreid en verversst. Dit heeft het voor de schoolleiding in het verleden niet altijd makkelijk gemaakt om de beoogde onderwijskundige vernieuwingen te realiseren en te borgen binnen alle geledingen. Toch begint de omslag richting een meer doelgerichte aanpak van het onderwijs en een meer opbrengstgerichte cultuur binnen het team langzaam maar zeker zichtbaar te worden. De beleidskeuze om gericht te investeren in het leesonderwijs en het handelingsgericht werken lijkt bovendien steeds meer effect te sorteren. De tussentijdse resultaten suggereren in ieder geval dat de eindopbrengsten binnen afzienbare termijn moeten kunnen stijgen en stabiliseren op een voldoende niveau. Een gunstige omstandigheid hierbij is dat er sprake is van een stevige zorgstructuur en een professioneel opgezette kwaliteitszorg op de school. Verbeterpunten liggen nog op het terrein van het analyseren van de leervorderingen van de individuele leerlingen en met name het omzetten daarvan in een gerichte, gedifferentieerde aanpak van de instructie. Dit geldt evenzo op groepsniveau waarbij het van belang is om de trendanalyses van de leeropbrengsten effectief te benutten voor de inrichting van het onderwijsleerproces aan de hand van concrete streefdoelen. Tenslotte kan ook de planmatige uitvoering en evaluatie van de zorg en begeleiding binnen de groepen nog aan kracht winnen.

Toelichting

Leeropbrengsten

De leerresultaten aan het eind van de schoolperiode zijn de afgelopen drie jaar van onvoldoende niveau. Een belangrijke constatering hierbij is dat ook in de jaren daarvoor sprake was van grillige en regelmatig onvoldoende eindopbrengsten. De tussentijdse opbrengsten waarbij de inspectie de resultaten van technisch lezen in groep 3 en 4, rekenen/wiskunde in groep 4 en 6 en begrijpend lezen in groep 6 onderzocht heeft, zijn over het geheel genomen wel voldoende. Hierbij hoort wel de kanttekeningen dat deze resultaten dicht tegen de ondergrenzen liggen die de inspectie hiervoor hanteert en in het geval van technisch lezen in groep 4 zelfs daaronder. Het is al met al van groot belang dat de school alles in het werk stelt om het niveau van de leerresultaten structureel te verhogen. Een positief signaal is dat de resultaten van de huidige groep 7 en 8 er op dit moment gunstig uitzien.

De inspectie geeft geen oordeel over het niveau van de sociale leeropbrengsten van de school aangezien deze niet met een landelijk genormeerd instrument vastgesteld worden. Wel constateert de inspectie dat de school de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen zorgvuldig in kaart brengt en op grond daarvan zo nodig extra zorg en begeleiding plant.

Onderwijsleerproces

De afgelopen jaren heeft de school zich gericht op het versterken en uitbreiden van het leerstofaanbod voor met name (voortgezet) technisch lezen en woordenschatontwikkeling. Daarnaast heeft men ervoor gekozen om de structuur van het onderwijsleerproces gericht af te stemmen op de verschillen in leerbehoeften van de leerlingen volgens de principes van de 1-Zorg route. Als speerpunt hierbij is ingezet op technisch lezen en spelling. Tijdens de groepsobservaties bleek dat het werken met de groepsplannen ook in de praktijk duidelijk gestalte krijgt. Dit bleek onder andere uit de goed gestructureerde aanpak en de gelaagde opbouw van die betreffende lessen. Daarbij valt op dat de leerkrachten erin slagen een prettige, rustige en uitnodigende sfeer te creëren binnen de groepen die de betrokkenheid van de leerlingen zichtbaar bevordert. Ook opvallend is dat met name in de verwerking van de leerstof door de leerkrachten goed gedifferentieerd wordt tussen (groepen) leerlingen. Daarnaast wordt ook het zogenaamde blokkur gericht benut voor het stimuleren van een zelfstandige werkhouding en het verlenen van verlengde instructies. Het is nu van belang dat het werken met groepsplannen ook doorgetrokken wordt naar de andere basisvaardigheden. De gedifferentieerde aanpak was bij die lessen soms wat minder zichtbaar voor de inspectie.

Leerkrachten signaleren en registreren de vorderingen van de leerlingen op overzichtelijke wijze en maken ook foutenanalyses op grond van de methodegebonden toetsen. De mate waarin deze analyses, gekoppeld aan de uitkomsten van Cito toetsen, leiden tot duidelijke conclusies voor de inrichting van het onderwijs is per leerkracht zeer verschillend en ook niet altijd goed zichtbaar. Het is hierbij vooral belangrijk dat deze analyses zich duidelijk vertalen in doelgerichte, gedifferentieerde instructies, waarbij volstrekt helder is welke streefdoelen voor welke leerlingen gehanteerd worden. Dit komt nog te weinig tot uiting in de aanpak van de meeste leerkrachten.

Een laatste aandachtspunt betreft het efficiënt bewaken en benutten van de beschikbare leertijd. Hoewel indicator 3.1 over het geheel genomen als voldoende beoordeeld is, signaleerde de inspectie dat in enkele groepen de pauzes langer opgerekt werden dan volgens de planning beoogd was.

Zorg en begeleiding

De zorg en begeleiding op De Vlinder is goed georganiseerd en gedocumenteerd. Zorgleerlingen worden vroegtijdig gesignaleerd en besproken waarbij een gedegen analyse van de uitval in principe steeds de basis vormt voor de planmatige aanpak van de extra zorg of begeleiding.

Wat betreft de verantwoording van de zorgactiviteiten binnen de groepen valt op dat de handelingsplannen, zowel de groepsgebonden als de individuele plannen, over het algemeen goed onderbouwd en concreet geformuleerd zijn. Wel wordt bij de groepshandelingsplannen soms al te sterk geleund op een gestandaardiseerd format met een dito uitwerking die weinig differentieert in de te behalen (opbrengst)doelen en het daartoe benodigde leerstofaanbod. Dit leidt er mede toe dat de planmatige uitvoering van de zorg vaak te weinig doelmatig en effectgericht wordt ingestoken. In het verlengde daarvan valt ook op dat de geboden zorg weliswaar periodiek wordt geëvalueerd maar dat te weinig zichtbaar wordt wat voor consequenties deze evaluaties hebben voor het al dan niet aanpassen van het vervolgtraject van de zorg.

Verder heeft de inspectie nog aandacht gevraagd voor het zorgvuldig beheren van privacygevoelige gegevens van de leerlingen.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg vormt van oudsher een solide basis op de Vlinder. Onder leiding van een gedreven directie wordt de kwaliteit van het onderwijs systematisch tegen het licht gehouden op grond waarvan beleidsspeerpunten worden opgesteld dan wel bijgesteld.

Er wordt planmatig gewerkt aan verbeteractiviteiten en over de resultaten hiervan wordt periodiek verantwoording afgelegd aan alle betrokkenen. Het blijft lastig voor de school om het goede midden te vinden tussen een slagvaardige aanpak van de benodigde verbeteringen enerzijds en de draagkracht en wendbaarheid van het grote team anderzijds. Een goed voorbeeld hiervan betreft de analyse van de leeropbrengsten. De trends in de leerresultaten worden systematisch bijgehouden door de directie maar de vertaalslag hiervan in een opbrengstbewuste en opbrengstgerichte werkwijze op de werkvloer blijkt toch een proces van lange adem te zijn.

Tenslotte spreekt de inspectie haar waardering uit voor de geslaagde wijze waarop de school, ondanks bovengenoemde weerbarstigheid, hard werkt aan de borging van de ingezette onderwijskundige koers. Er wordt met succes gewerkt aan kwaliteitsbevordering en kwaliteitsbewaking onder andere door inzet van externe deskundigheid en gerichte klassenbezoeken vanuit de schoolleiding en de intern begeleiders. Om die reden heeft de inspectie aan indicator 9.5 de hoogst mogelijke waardering toegekend.

3 Toezichtarrangement

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs vertoont belangrijke tekortkomingen en is als zwak beoordeeld. Om deze reden kent de Inspectie van het Onderwijs aan de Vlinder een aangepast arrangement zwak toe. De school valt onder intensief toezicht. Met het bevoegd gezag is afgesproken dat de onderwijskwaliteit in juni 2012 weer van voldoende niveau is. Hieraan voorafgaand voert de inspectie een afsluitend onderzoek naar de kwaliteitsverbetering (okv) uit om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven.

Naleving

Er is een onvolledigheid in de inhoud van de schoolgids geconstateerd. Het document geeft geen informatie over het volgende onderdeel: De beschrijving van de onderwijsresultaten. Het beleid van de inspectie is de genoemde onvolkomenheden op dit moment nog niet als tekortkoming te beoordelen bij de betreffende indicator over het naleven van wet- en regelgeving. Wel heeft de inspectie met het bevoegd gezag afgesproken dat in de volgende versie van dit schooldocument het ontbrekende onderdeel opgenomen.

Tevens is een tekortkoming in de onderwijstijd vastgesteld. De inspectie heeft geconstateerd dat in het lopende schooljaar voor een of meer van de groepen 3 tot en met 8 te weinig onderwijsuren zijn gepland. Inmiddels heeft de school passende maatregelen genomen om dit tekort te repareren. Om die reden heeft de inspectie vastgesteld dat de school alsnog voldoet aan de handhavingsindicator NT4a.

